

De informatiepositie van jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen tijdens het contact met jeugdgroepen

Een bacheloropdracht voor het Regionaal Bureau Jeugdpolitie Twente

Interne begeleiding: de heer dr. A.J.J. Meershoek en mevrouw dr. M.S. de Vries

Externe begeleiding: de heer M.J. Mijwaart en mevrouw M. Hamberg

Hanneke Mulderije

s0038644

student Bestuurskunde

Voorwoord

Voor u ligt een bacheloronderzoek in opdracht van het Regionaal Bureau Jeugdpolitie Twente. Veiligheid en jeugd zijn werkerterreinen die mij erg interesseren. Mede vanwege het feit dat ik mij bij deze onderwerpen maatschappelijk betrokken voel ben ik in overleg met mijn begeleiding vanuit de Universiteit Twente en de politie tot het volgende onderwerp gekomen: de informatiepositie van jeugdagenten tijdens het contact met jeugdgroepen.

Binnen de politieorganisatie is informatie een belangrijk begrip. Op basis van een goede informatievergaring is het mogelijk om tot een gerichte groepsaanpak te komen. Jeugdagenten hebben hierbij een essentiële signaleringstaak waarvoor regelmatig en goed contact met de jeugdgroepen noodzakelijk is. Dit verslag gaat met name over factoren die jeugdagenten mogelijk belemmeren tijdens hun informatievergaring over jeugdgroepen. In de volgende hoofdstukken zal u dit stapsgewijs duidelijk worden.

Het resultaat dat voor u ligt, is met dank aan een aantal personen tot stand gekomen welke ik graag van harte wil bedanken. Allereerst mijn begeleiding vanuit de opleiding, de heer Meershoek en mevrouw de Vries. Zij hebben veel oog gehad voor de wetenschappelijke kant van het onderzoek en ervoor gezorgd dat dit aspect in goede banen werd geleid. Ten tweede wil ik een dankwoord uitbrengen aan mijn begeleiders vanuit de politie, Martin Mijwaart en Minarda Hamberg. Ze hebben me in contact gebracht met de jeugdagenten. Tijdens de besprekingen heb ik veel gehad aan hun inhoudelijke kennis van zaken. Daarnaast verdienen de jeugdagenten zelf; Sebastiaan, Marjan, Marije, Anneke, Jeroen en Kim veel lof. Met hen heb ik mijn interviews afgenomen en observaties uitgevoerd. Zonder hun enthousiasme en medewerking was een praktische dataverzameling niet mogelijk geweest. Onze gesprekken heb ik als zeer prettig en leerzaam ervaren. Ten slotte wil ik mijn ouders, Danny en vrienden speciaal bedanken voor hun mentale support. Tijdens kleine tegenslagen hebben zij mij telkens genoeg vertrouwen gegeven om er weer met volle moed tegen aan te gaan, waarvoor mijn grote dank.

Hanneke Mulderije

Enschede, 18 augustus 2008

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave.....	3
Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	7
1.1 Achtergrond en aanleiding.....	7
1.2 Probleemstelling.....	7
1.3 Doelstelling.....	8
1.4 Onderzoeksopzet.....	8
2. Informatiepositie jeugdagenten.....	10
3. Relatie optreden jeugdagenten en informatievergaring <i>vanuit theoretisch perspectief.....</i>	12
3.1 De drie factoren van Beke, van Wijk en Ferwerda.....	12
3.1.1 Bedrijfsmatige factoren	
3.1.2 Kennis en ervaring	
3.1.3 Persoonlijke factoren	
3.2 Verschillende vormen van politieoptreden.....	13
3.2.1 Ordehandhaving, controle, hulpverlening en netwerken	
3.2.2 Politie strategieën	
3.2.3 Samenstelling jeugdagenten en jeugdgroepen	
3.3 Communicatie tijdens interactieproces.....	16
3.3.1 Strategie tijdens onderhandeling	
3.4 Hypothesen.....	18
4. Dataverzameling: Optreden en informatievergaring van de jeugdagenten.....	20
4.1 Observaties.....	20
4.1.1 Observatie in Haaksbergen	
4.1.2 Observatie in Oldenzaal	
4.2 Interviews.....	22
4.2.1 Politieoptreden: controle of netwerken	
4.2.2 Samenstelling jeugdagenten	
4.2.3 Ervaring en werktijd	
4.2.4 Kennis van de jeugdgroepen	
4.2.5 Het gebruik van de Shortlist Groepsriminaliteit	
5. Data-analyse: uitwerking hypothesen.....	32
6. Slotbeschouwing: conclusies en aanbevelingen.....	34
6.1 Conclusies.....	34
6.2 Aanbevelingen.....	35
Literatuurlijst.....	37

Samenvatting

De Shortlist Groepsriminaliteit wordt sinds kort tevens gebruikt binnen het Regionaal Jeugdbureau Politie Twente. Middels het invullen van deze shortlist zouden problematische jeugdgroepen relatief eenvoudig in beeld gebracht moeten kunnen worden. Jeugdagenten zijn een belangrijke informatiebron voor deze methodiek. De wijze waarop jeugdagenten contact hebben met de jeugdgroepen is hierbij van essentieel belang, daar gaat dit verslag dan ook over.

Met dit bacheloronderzoek is getracht een bijdrage te leveren aan een succesvolle informatievergaring over jeugdgroepen door jeugdagenten. Er is gezocht naar verklarende factoren die jeugdagenten mogelijk belemmeren bij hun informatiepositie. Mijn onderzoeksvraag heb ik als volgt opgesteld:

Welke factoren in het politieoptreden belemmeren het vergaren van informatie door jeugdagenten over jeugdgroepen in Oldenzaal en Haaksbergen?

Om stapsgewijs tot de beantwoording van deze vraag te komen zijn een aantal deelvragen opgesteld die per hoofdstuk behandeld worden. Het theoretisch kader bestaat uit verschillende verklaringen die grotendeels gebaseerd zijn op bedrijfsmatige factoren, kennis en ervaring, persoonlijke factoren, verschillende vormen van politieoptreden, samenstelling jeugdagenten en jeugdgroepen en tot slot de communicatie tijdens de interactie tussen jeugdagent en jeugdgroep. Stuk voor stuk geven deze factoren een mogelijke verklaring voor belemmeringen bij de informatiepositie van jeugdagenten. Op basis van een combinatie van deze verklaringen vanuit de literatuur zijn een drietal hypothesen geformuleerd. Deze zijn getoetst middels interviews en observaties als dataverzameling. Dit empirisch onderzoek is verricht in twee praktijksituaties: Oldenzaal en Haaksbergen. Hieronder zal ik de drie hypothesen presenteren en kort uitwerken.

1. Jeugdagenten die zich primair richten op controle maken minder gebruik van omgangsvormen die een vertrouwensband creëren met jeugdgroepen dan jeugdagenten die zich primair richten op netwerken en hebben daarom minder kennis van de jeugdgroepen:

Deze hypothese gaat grof gezegd niet op. Een controlerende houding blijkt over het algemeen geen invloed te hebben op het gebruik van sociale omgangsvormen door jeugdagenten. Andere factoren blijken hierbij in Oldenzaal en Haaksbergen belangrijker te zijn.

2. Mannelijke jeugdagenten zijn minder goed in staat om contact te leggen met de gangmakers van de jeugdgroep dan vrouwelijke jeugdagenten en hebben daarom minder kennis van de jeugdgroepen.

Deze hypothese kan in Oldenzaal en Haaksbergen niet bekrachtigd worden. Het tegendeel wordt immers bewezen. De mannelijke jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen beschikken juist over meer kennis van de jeugdgroepen dan hun vrouwelijke collega's. Het geslacht van de jeugdagent is

hierbij echter niet van belang voor de informatievergaring. De toegankelijke houding die de mannelijke jeugdagenten aannemen ten opzichte van de jeugdgroepen is in dit geval essentieel.

3. Alleen jeugdagenten met veel ervaringen en/of veel aan jeugdwerk te besteden werktijd beschikken over ruime kennis van de jeugdgroepen in hun zorggebied.

Deze derde hypothese gaat grotendeels op. Uit de interviews blijkt dat twee jeugdagenten uit Oldenzaal in verhouding beduidend minder in contact komen met de jeugdgroepen dan de jeugdagenten in Haaksbergen. Over het algemeen beschikken de jeugdagenten in Oldenzaal vervolgens over minder kennis van de jeugdgroepen dan de jeugdagenten in Haaksbergen.

Verder komen in deze samenvatting de belangrijkste resultaten van mijn bacheloronderzoek naar voren. De antwoorden op de hypothesen en uiteindelijk de onderzoeksvraag luiden kort gezegd als volgt in de vorm van een viertal conclusies:

1. Een strak controlerend politie optreden hoeft geen belemmering te zijn voor de vergaring van informatie door jeugdagenten.

2. Collega agenten kunnen het contact wat de jeugdagenten met de jeugdgroepen hebben belemmeren.

3. Jeugdagenten verlangen naar waardering en voldoening binnen hun jeugdtaak.

4. De tijd die jeugdagenten hebben om primair te investeren in goed contact met de jeugdgroepen is te beperkt.

Deze conclusies zijn uiteindelijk omgezet in een aantal aanbevelingen aan het Regionaal Bureau Jeugdpolitie Twente met betrekking tot de informatievergaring over jeugdgroepen:

1. Zorg voor structuur bij het invullen van de Shortlist Groepsriminaliteit en een structurele evaluatie ervan, waardoor jeugdagenten meer waardering voelen voor hun geleverde jeugdwerk.

2. Beleg jaarlijks een bijeenkomst voor alle jeugdagenten in Twente, zodat zij in discussie kunnen gaan over hun bevindingen m.b.t. het contact met de jeugdgroepen en daarbij de gerichte groepsaankpak onderling kunnen bespreken.

3. Plan jeugdagenten structureel vrij van noodhulpdiensten op de momenten dat de jeugdgroepen doorgaans veel op straat zijn.

Tot slot zijn er een aantal aandachtspunten naar voren gekomen met betrekking tot de houding en het politieoptreden van de jeugdagenten naar de jeugdgroepen toe, waar voor de jeugdagenten mogelijk verbetering te behalen valt. Deze zijn tenslotte als volgt omgezet in een tweetal aanbevelingen:

4. Probeer natuurlijk en geïnteresseerd over te komen tijdens het contact met de jeugdgroepen. Zorg ervoor dat het niet lijkt alsof je naar informatie vist en kom indien mogelijk met harde feiten als je de jeugdgroepen met een delict confronteert.

5. Stem het contact wat jij met de jeugdgroepen hebt af met je collega's, zodat de jongeren niet meerdere malen per dag naar hun naam gevraagd worden en niet benaderd worden door ongeïnteresseerde agenten.

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Onderzoek naar de aard, spreiding en achtergronden van jeugdcriminaliteit laat zien dat naarmate jongeren meer ernstige delicten plegen, ze vaker deel uitmaken van een jeugdgroep. Een substantieel deel van jeugdcriminaliteit blijkt in groepsverband plaats te vinden. (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 127). Het voorkomen en bestrijden van veel vormen van jeugdcriminaliteit zou dan ook wel eens primair een aanpak die dit groepsgebeuren in ogenschouw neemt kunnen vergen (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 9). Problematische jeugdgroepen verschillen als het gaat om de omvang en samenstelling van de groep, maar vooral ook in de mate van ernst van de delicten. Jeugdagenten kunnen een essentiële rol spelen bij het signaleren van deze verschillen in jeugdgroepen op lokaal niveau. De informatiepositie van de jeugdagent is dan ook erg belangrijk.

De Shortlist Groepsriminaliteit is een instrument waarmee een jeugdagent die werkzaam is op wijk- of buurniveau relatief eenvoudig een problematische jeugdgroep in beeld zou moeten kunnen brengen. De politie hoopt hiermee een beeld te krijgen op het gebied van drie ernstscores (sociale achtergrond, lichte criminaliteit en zware criminaliteit) en uiteindelijk een eindoordeel over de groep te kunnen geven in termen van een hinderlijke, overlastgevende of criminele jeugdgroep (Advies en onderzoeksgroep Beke: 2003, pp. 417-423).

Binnen de politie is informatiepositie een belangrijk begrip. Op basis van een goede inventarisatie, aanvullende gegevensverzameling en analyse is het mogelijk om tot een gerichte aanpak te komen waar de politie en andere organisaties een rol in vervullen. Met behulp van de shortlist wordt hierbij door de jeugdagent getracht een eerste (subjectief) beeld te geven van het type problematische jeugdgroep (Advies en onderzoeksgroep Beke: 2003, p. 417).

1.2 Probleemstelling

De taak van jeugdagenten bestaat uit het signaleren van jeugdproblemen en het ervoor zorgen dat andere politiemensen en instanties op de hoogte zijn van wat er speelt. Zoals gezegd zijn ze een belangrijke informatiebron voor de shortlist methodiek. Om te kunnen signaleren zijn contacten met jongeren, hun sociale omgeving en buurtbewoners onmisbaar. Daarbij staat het begrip 'kennen en gekend worden' centraal (Bervoets en Visser: 2007, p. 334).

Echter houden jongeren tegenwoordig mogelijk vanwege de verschuiving van een preventief naar een meer repressief beleid binnen de politie liever meer afstand van de jeugdagenten. Er lijkt een gebrek aan vertrouwen te bestaan, waardoor de jeugdagenten minder goed in contact kunnen komen met de jongeren en dus minder goed in staat zijn signalen op te vangen voor de shortlist.

Binnen het politiekorps Twente in de gemeenten Oldenzaal en Haaksbergen verloopt het contact tussen de jeugdagenten en jeugdgroepen soms ook moeizaam. Jeugdgroepen zijn niet altijd bereid om informatie vrij te geven die de wijkagenten juist nodig hebben om de shortlist compleet in te vullen.

We kunnen ons nu afvragen welke factoren jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen belemmeren bij een goede informatiepositie tijdens het contact met jeugdgroepen.

1.3 Doelstelling

Om jeugdproblematiek te signaleren is informatie onmisbaar. Jeugdagenten dienen contact te leggen en onderhouden met de jeugdgroepen op straat; “Kennis is macht” (Bervoets en Visser: 2007, p. 340). De doelstelling van mijn onderzoek is dan ook om mogelijke verklaringen te geven voor factoren die jeugdagenten belemmeren bij het vergaren van informatie over problematische jeugdgroepen. Ik hoop door een vergelijking te maken tussen de informatiepositie van jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen een bijdrage te kunnen leveren aan het verbeteren van de informatiepositie en daardoor uiteindelijk aan een beter inzicht in de problematische jeugdgroepen van de jeugdagenten.

1.4 Onderzoeksopzet

Om het onderzoek structuur te geven heb ik eerst een onderzoeksvraag opgesteld. Deze luidt als volgt:

Welke factoren in het politieoptreden belemmeren het vergaren van informatie door jeugdagenten over jeugdgroepen in Oldenzaal en Haaksbergen?

Verder heb ik een vijftal deelvragen onderscheiden om stapsgewijs tot de beantwoording van de onderzoeksvraag te komen. Deze zullen per hoofdstuk behandeld worden en zijn als volgt geformuleerd:

- 1. Welke informatie dienen de jeugdagenten te verzamelen?*
- 2. Wat leert de theorie over de relatie tussen het optreden van jeugdagenten en informatievergaring?*
- 3. Hoe treden de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen op tegen jeugdgroepen?*
- 4. Welke informatie vergaren de jeugdagenten?*
- 5. Welke factoren in het politieoptreden verklaren de moeilijkheden bij het vergaren van deze informatie?*

Het onderzoek zal een verklarend karakter hebben. Voordat het goed uitgevoerd kan worden, moeten de begrippen die in dit onderzoek van belang zijn verhelderd worden. Ik ga dan ook voor een kwalitatief onderzoek met de nadruk op geldige begripsvorming tijdens het onderzoeksproces waarbij kwantitatieve methoden achterwege worden gelaten.

Allereerst wil ik het begrip informatiepositie meetbaar maken waarbij ik de Shortlist Groepsriminaliteit als uitgangspunt neem. Vervolgens zal ik vanuit de theorie een aantal mogelijke factoren in het politieoptreden beschrijven die het vergaren van informatie over jeugdgroepen belemmeren. Mijn opgedane inzichten en verklaringen vanuit de theorie zal ik daarna formuleren in de vorm van hypothesen. Daarna wil ik deze toetsen door in de praktijk te gaan kijken, middels interviews en twee observaties, naar de relatie tussen het politieoptreden en de informatievergaring.

In Oldenzaal en Haaksbergen hebben beide bureau's drie jeugdagenten. Voor de verzameling van data wil ik deze zes jeugdagenten gaan interviewen en daarnaast zoals gezegd meelopen met twee jeugddiensten om observaties te doen tijdens het contact met de jeugdgroepen en inzicht te krijgen in de interactie. Uiteindelijk hoop ik dan mogelijke factoren te kunnen vinden die de moeilijkheden verklaren van de informatievergaring door jeugdagenten.

2. Informatiepositie jeugdagenten: Shortlist Groepsriminaliteit

De informatiepositie van jeugdagenten is een breed begrip en kan vanuit verschillende invalshoeken een andere betekenis hebben. In dit hoofdstuk geef ik antwoord op de eerste deelvraag door het begrip informatiepositie meetbaar te maken voor mijn onderzoek. Welke informatie dienen de jeugdagenten te verzamelen? Wat wil de politie uiteindelijk met deze informatie, waarvoor heeft ze de informatie nodig? Dit zijn belangrijke vragen die aanbod zullen komen in dit hoofdstuk. Allereerst zal ik beschrijven wat de shortlist Groepsriminaliteit precies inhoudt. Later in dit verslag zal ik op basis van de interviews terug komen op het gebruik van de shortlist in Haaksbergen en Oldenzaal.

In dit onderzoek staat de informatiepositie van de jeugdagent centraal. Voor het politiekorps Twente is de Shortlist Groepsriminaliteit hierbij van groot belang. Deze shortlist zal ik in dit hoofdstuk dan ook verder als uitgangspunt nemen bij het beschrijven en meetbaar maken van de informatiepositie.

In Twente is er sinds 2002 voor gekozen om gebruik te maken van deze Shortlist Groepsriminaliteit. Het is een instrument dat is ontwikkeld om de politie in staat te stellen op relatief eenvoudige wijze problematische jeugdgroepen die actief zijn in wijk of verzorgingsgebied, systematisch in kaart te brengen. Achterliggende gedachte is dat deze jeugdgroepen doorgaans verschillen wat betreft omvang en samenstelling van de groep, maar vooral ook in de mate van ernst van de gepleegde delicten. De problematische jeugdgroepen kunnen dan met behulp van de shortlist worden onderscheiden in hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen (Advies en onderzoeksgroep Beke: 2003, p. 417).

Zoals gezegd is de shortlist een instrument waarmee jeugdagenten periodiek de aard en omvang van de problematische jeugdgroepen in hun wijk in beeld kunnen brengen. Het is een relatief beknopt instrument (een vragenlijst met 19 items) waarmee een jeugdagent binnen zijn verzorgingsgebied relatief snel een jeugdgroep in kaart kan brengen. Er komt zicht op de aard en het karakter van de problematische jeugdgroep. De shortlist is opgebouwd uit vragen over de sociale achtergrond van de groepsleden en het plegen van (lichte en zware) criminaliteit door de leden van de groep. Nadat de jeugdagent de shortlist heeft ingevuld ontstaat er een beeld van:

- de locatie waar de jeugdgroep actief is;
- de kenmerken van de jeugdgroep (omvang, samenstelling);
- het karakter van de jeugdgroep wat betreft openbare orde en criminaliteitspatroon;
- de typering van de jeugdgroep: op basis van de achtergrond van de jongeren en hun gedrag wordt er met de shortlist een onderscheid gemaakt in de drie typen problematische jeugdgroepen: hinderlijk, overlastgevend en crimineel.

In de shortlist staan ook extra vragen over hiërarchie, structuur, organisatie en openheid of geslotenheid van de groep. Afgesloten wordt met een aantal open vragen. De jeugdagent kan hier informatie kwijt over de impact van de groep in de wijk, de sfeer in de groep en de bejegening van de jeugdagent door de groep. Ook kan de jeugdagent kwijt hoeveel uren hij gemiddeld per week aan de groep besteedt (van Wijk, Ferwerda en Regterschot: 2007, pp. 225-226).

Op basis van een goede inventarisatie en aanvullende gegevensverzameling en analyse is het mogelijk om tot een gerichte aanpak te komen waar de politie en andere organisaties een rol in

vervullen. De jeugdagente vervult hierbij met behulp van de shortlist een belangrijke rol door een eerste beeld te geven van het type problematische jeugdgroep. Dit beeld is echter subjectief, vandaar dat het belangrijk is om tevens andere (objectieve) informatie over de jeugdgroepen te verzamelen (Advies en onderzoeksgroep Beke: 2003, p. 417). Binnen de methodiek wordt de kennis waarover jeugdagenten beschikken dan ook gekoppeld aan gegevens uit verschillende (bedrijfs-) informatiesystemen en informatie van anderen (zoals het jongerenwerk). Het resultaat is een verbeterde kennis en informatiepositie op basis waarvan prioriteiten kunnen worden gesteld en een probleemgerichte aanpak geformuleerd kan worden (www.beke.nl).

In dit hoofdstuk is getracht antwoord te geven op de eerste deelvraag, waarmee de informatiepositie van de jeugdagenten meetbaar is gemaakt voor het onderzoek. Zoals beschreven staat de shortlist groepsriminaliteit hierbij centraal. Het instrument dient de jeugdagenten in staat te stellen op relatief eenvoudige wijze de jeugdgroepen in Oldenzaal en Haaksbergen in kaart te brengen. Verderop in dit verslag zullen we zien dat er binnen en tussen Oldenzaal en Haaksbergen interessante verschillen te zien zijn in het gebruik van de shortlist.

3. Relatie optreden jeugdagenten en informatievergaring vanuit theoretisch perspectief

In het vorige hoofdstuk is in beeld gebracht welke informatie geleverd wordt en waarvoor de politie in Haaksbergen en Oldenzaal die informatie nodig heeft. In de inleiding heb ik al kort gesproken over de theorieverkenning die ik heb uitgevoerd. In dit hoofdstuk zal ik nader ingaan op de bestaande theoretisch achtergronden behorend bij de relatie tussen het optreden van jeugdagenten en hun informatievergaring. Welke verklaringen worden er vanuit de theorie gegeven voor moeizame informatievergaring? Ik heb ervoor gekozen om deze verklaringen onder te verdelen in drie paragrafen die ik hieronder verder zal uitwerken. Tot slot zal ik op basis van een combinatie van mijn theoretische inzichten een drietal hypothesen formuleren die ik vervolgens zal toetsen door middel van de interviews en observaties.

3.1 De drie factoren van Beke, van Wijk en Ferwerda

Beke, van Wijk en Ferwerda geven drie factoren waar van afhangt of jeugdagenten goed op de hoogte zijn van wat zich in hun verzorgingsgebied afspeelt: bedrijfsmatige factoren, deskundigheid en ervaring en persoonlijke factoren (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 14).

3.1.1 Bedrijfsmatige factoren

In de eerste plaats kunnen bedrijfsmatige factoren bijdragen tot een optimalisering van de kennispositie van de jeugdagenten. Vanuit het oogpunt van efficiency kan een bepaald korps er bijvoorbeeld voor kiezen om verantwoordelijkheden strikt te scheiden wat van invloed kan zijn op de nauwkeurigheid van een inventarisatie. In het ene korps ligt het zwaardere politiewerk zoals opsporing in handen van de recherche, in het andere korps is de jeugdagent in brede zin verantwoordelijk voor de politiezone in zijn wijk. In het eerste geval zal de jeugdagent de problematische jeugdgroepen van een zwaarder kaliber mogelijk minder goed in kaart kunnen brengen. Daarnaast werken sommige korpsen vanwege efficiency en flexibiliteit met een roulatiesysteem. Dit houdt in dat jeugdagenten na een bepaalde periode van wijk wisselen. Aangezien er een deel van de kennis over de jeugdgroepen verdwijnt, is er in korpsen waar dit systeem wordt gebruikt meer aanvullende informatie nodig om de problematische jeugdgroepen goed in beeld te brengen (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, pp. 14-15). Onder bedrijfsmatige factoren valt tevens de informatie-uitwisseling met andere jeugdwerk instanties (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 15). Voor een goede monitoring van problematische jeugdgroepen is structureel overleg met andere instanties erg belangrijk. Echter is in het verleden dikwijls gebleken dat instanties ieder afzonderlijk over informatie beschikten die op zichzelf geen aanleiding was voor ingrijpen (Holtackers: 2007, p. 35). Het blijkt soms moeilijk te zijn om informatie uit te wisselen tussen instanties die zich bezig houden met repressieve maatregelen enerzijds en jeugdwelzijnsinstellingen anderzijds. Jongeren raken tussen wal en schip met het gevolg dat ze dankbaar gebruik maken van de gaten in het hulpaanbod (van Wijk, Ferwerda en Regterschot: 2007, p. 230). Kort gezegd komt een nauwe samenwerking de betrouwbaarheid van informatie ten goede (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 15).

3.1.2 Kennis en ervaring

Ten tweede spelen kennis en ervaring een rol bij de informatiepositie van agenten. In hoeverre is een jeugdagent in staat om contact te leggen met jeugdgroepen? Hierbij is het begrip kennen en gekend worden van groot belang. Beke, van Wijk en Ferwerda onderscheiden drie typen jeugdagenten. Het eerste type heeft regelmatig contact met de jongeren. Dit contact komt voornamelijk voort uit het initiatief van de jeugdagent zelf en vindt op straat plaats. De jeugdagenten proberen ontwikkelingen binnen de groep in de gaten te houden waarbij de sociale, preventieve en signalerende functie van de agent centraal staat (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 15).

Het tweede type jeugdagent heeft alleen contact met de jeugdgroepen als er iets aan de hand is of als er tijdens het surveilleren ongeregelde dingen worden gezien. In dit geval zal de jeugdagent de meeste groepsleden alleen van gezicht kennen en niet bij naam. Het contact is te typeren als incidenteel. Het blijkt dat sommige groepen geen behoefte hebben aan contact met de politie. Echter heeft de harde kern van de jeugdgroep hier dan vaak geen behoefte aan en vindt de rest het geen probleem (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 16).

Het derde type jeugdagent heeft geen of zeer weinig contact met groepen. Een veelvoorkomend argument is een gebrek aan tijd. Jeugdagenten zijn bijvoorbeeld erg druk met het onderhouden van contacten met andere instanties, waardoor er minder tijd over blijft voor interactie met de jeugdgroep zelf. Verder speelt mee dat problematische jeugdgroepen pas gesignaleerd worden zodra de problemen duidelijk zichtbaar worden voor anderen. Is dit nog niet het geval dan staan deze verse groepen nog niet op het aandachtslijstje (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 16).

3.1.3 Persoonlijke factoren

Tot slot kunnen persoonlijke factoren een rol spelen bij de kennis over jeugdgroepen. Hierbij moeten we bijvoorbeeld denken aan arbeidsvoldoening en ervaren werkdruk. Voor een goede informatiepositie is draagvlak voor de uitvoering van het signalerende politiewerk essentieel. In bepaalde gevallen kan het namelijk zo zijn dat jeugdagenten niet bereid zijn om mee te werken aan de inventarisatie. (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, pp. 16-17).

3.2 Verschillende vormen van politieoptreden.

Het politiewerk bestaat uit verschillende soorten en stijlen. Zo kan de focus het ene moment bijvoorbeeld gelegd worden op het geven van advies en in een andere situatie op controle. In de Politiemonitor 2003 worden drie hoofdgroepen in de contacten tussen politie en publiek onderscheiden: controle (bekeuring, waarschuwing), hulpverlening (informatie, advies) en netwerken (sociaal contact) (Stol en Bervoets: 2007, pp. 323-324). In deze paragraaf zal ik drie theoretische achtergronden uitwerken die verklaringen geven voor de relatie tussen verschillende vormen van politieoptreden en informatievergaring.

3.2.1 Ordehandhaving, controle, hulpverlening en netwerken.

Stol en Vink typeren in hun onderzoek politiewerk inhoudelijk op hoofdlijnen aan de hand van een soortgelijke indeling als in de Politiemonitor 2003: ordehandhaving, controle, hulpverlening en netwerken. Onder ordehandhaving valt het optreden van de politie bij bijvoorbeeld samenscholingen, brand en gevaarlijke situaties. Van controle is sprake wanneer het politieoptreden in verband staat met verdachte situaties, gezochte personen en overtredingen of misdrijven. Hulpverlening omvat hierbij het optreden bij geluidsoverlast, verkeersongevallen, gesloten of gevonden voorwerpen, ruzies en vragen van jongeren. De categorie netwerken tenslotte omvat alle min of meer alledaagse gesprekken die de jeugdagenten met jongeren voeren. In hetzelfde onderzoek komt naar voren dat het politiewerk met jongeren in essentie controle van rechtsregels is. Het contact bestaat voor 57% uit controle, 18% netwerken, 16,7% hulpverlening en voor de rest uit ordehandhaving en overig werk (Stol en Vink: 2007, p. 303).

Als we kijken naar deze verschillende soorten politiewerk en de houding van de jongeren die daar tegenover staat, zien we dat jongeren boven gemiddeld tevreden zijn als het netwerken betreft. In dit soort situaties zijn jeugdagenten bereid om zomaar een praatje te maken in een ongedwongen sfeer (Stol en Vink: 2007, p. 310). Deze positieve houding van de jeugdgroepen ten aanzien van het netwerkoptreden kan weldegelijk invloed hebben op de informatievergaring van de agenten. De jongeren zullen mogelijk eerder bereid zijn informatie vrij te geven over bepaalde kenmerken van hun groep.

Daarentegen lijken jongeren minder tevreden te zijn als jeugdagenten ordehandhavend optreden (Stol en Vink: 2007, p. 309). Bij ordehandhaving en controle gebruiken jeugdagenten minder sociale vaardigheden dan bij netwerken en hulpverlening. De jeugdagenten geven jongeren dan vaker een hand en/of schouderklopje, maken een algemeen praatje om het ijs te breken en jongeren aan te moedigen om verder te spreken, ze maken complimenten, geven emotionele ondersteuning en proberen actief en geconcentreerd te luisteren. Uit eerder onderzoek is gebleken dat agenten de sociale vaardigheden goed luisteren, bevestigen en aanmoedigen verder te spreken het meest gebruiken. Het minst gebruiken ze het geven van emotionele ondersteuning en het maken van ander fysiek contact dan een hand geven (Stol en Vink: 2007, p. 308).

Indien jeugdagenten hun werk dus focussen op ordehandhaving is de houding van de jeugd negatiever. Hierbij spelen de begrippen betrokkenheid en afstand een belangrijke rol. Op handhaving gerichte jeugdagenten kiezen er eerder voor om meer afstand te bewaren van de jeugdgroepen. Zij vinden dat gewoon een praatje maken weinig zin heeft en er een aanleiding moet zijn voor contact, anders wek je wellicht nog meer wantrouwen op. Agenten hebben baat bij professionele distantie. Het bewaren van afstand kan uit zelfbescherming, maar ook om effectiever te zijn. Het kan duidelijkheid verschaffen over de rol van de agent en zorgen voor een consequente aanpak. Echter is het zonder betrokkenheid niet eenvoudig om contact te maken, daarbij is inlevingsvermogen nodig. Een jeugdagent die zich gevoelig toont voor de situatie van de jeugdgroep kan makkelijker signalen opvangen en hen analyseren. Betrokkenheid kan dan gezien worden als een soort wisselgeld bij het vergaren van informatie. (Bervoets en Visser: 2007, p. 342).

3.2.2 Politie strategieën

Kop, Spaan, van der Lelij en Driessen beschrijven in hun boek dat van Reenen geen onderscheid maakt in vormen van politieoptreden, maar in politie strategieën. Hij noemt een repressieve en een positieve strategie. Eerstgenoemde staat ook wel bekend als de 'war on crime'. Vanuit een dergelijke strategie wil de politie meer technische middelen, meer bevoegdheden en betere uitrusting en opleidingen. Onder positieve strategieën verstaat van Reenen overleg, aandacht voor betere relaties met burgers en sociale vaardigheden. Hierbij wordt er van uitgegaan dat aanvaarding door de burgers van het gezag van de politie een beter uitgangspunt is dan dwang (Kop, Spaan, van der Lelij en Driessen: 1997, p. 8).

Daarnaast wordt er een onderscheid gemaakt tussen reactief en pro-actief politieoptreden. Bij reactief optreden worden politieactiviteiten verricht omdat een persoon er om vraagt. Meestal is het contact in dit soort situaties eenmalig. Bij een reactief begeeft de politie zich bij wijze van spreken naar de brandhaard, blust de brand zo goed mogelijk en wacht vervolgens op de volgende melding.

Bij een pro-actief optreden wordt er daarentegen meer aandacht besteed als er bijvoorbeeld weinig meldingen zijn. Dit optreden kan variëren van het aanspreken van jongeren die in overtreding zijn tot pro-actieve veiligheidszorg. De jeugdagent zou dan dus op eigen initiatief optreden. Hij houdt zich bijvoorbeeld bezig met ontwikkelingen ten aanzien van criminaliteit en onveiligheid. Vroegtijdige signalering en analyse zijn daarbij van groot belang om de omstandigheden die dit veroorzaken structureel aan te pakken. Deze aanpak wordt probleemgerichte aanpak genoemd (Kop, Spaan, van der Lelij en Driessen: 1997, p. 8). Over het algemeen treedt de politie vooral reactief op, dus naar aanleiding van een melding van een burger.

Zodra er contact is gelegd tussen agent en burger zijn er aan beide kanten verwachtingen. Agenten stellen erkenning van hun gezag op prijs, terwijl burgers serieus genomen willen worden en willen dat hun oordeel meetelt bij de beslissingen van de agent. Verder waarderen zij het politieoptreden negatief indien het contact met de agenten op een reactieve manier tot stand komt. Burgers vinden het van belang dat het optreden gerechtvaardigd is (Kop, Spaan, van der Lelij en Driessen: 1997, pp. 8-9).

3.2.3 Samenstelling jeugdagenten en jeugdgroepen

De hedendaagse media geeft aan dat agenten het contact met allochtonen verliezen. Agenten dienen meer oog te hebben voor de verschillen tussen bevolkingsgroepen. Indien ze niet beter leren omgaan met allochtonen dreigt ontwrichting van de samenleving (www.nu.nl). Hierbij kan de samenstelling van en tussen jeugdagenten en jeugdgroepen van belang zijn. Jeugdagenten hebben tijdens het contact met jongeren in ongeveer 40 procent van de gevallen te maken met jeugdgroepen van drie of meer jongeren. Uit het onderzoek van Stol en Vink blijkt dat jeugdagenten eerder een praatje maken (netwerken) met jeugdgroepen dan met individuele jongeren. Ze hebben met de groepen namelijk geregeld contact vanwege meldingen en willen laten weten dat de groep in de gaten gehouden wordt (Stol en Vink: 2007, p. 304).

In het politiestraatwerk zijn allochtonen oververtegenwoordigd. Gemiddeld gezien hebben jeugdagenten namelijk in ongeveer 40 procent van de gevallen te maken met uitsluiten allochtonen. Hun leven speelt zich dan ook veel op straat af, dit zou een mogelijke verklaring kunnen zijn (Stol en Vink: 2007, p. 304). Jeugdagenten mogen hun ogen niet sluiten voor de multi-etniciteit in ons land. Het is belangrijk om in verschillende gemeenschappen voortduren aan een netwerk te bouwen. Wil een jeugdagent weten wat er speelt in diverse bevolkingsgroepen zal hij of zij daadwerkelijk in contact moeten komen met die jongeren (Janssen: 2007, pp. 88-89). Echter doen jeugdagenten bij autochtonen en allochtonen hetzelfde soort politiewerk (Stol en Vink: 2007, p. 305). Wellicht kan het inschakelen van allochtone jeugdagenten tijdens het contact met allochtone jeugdgroepen een positief effect teweeg brengen.

Verder heeft de politie op straat veelal te maken met jongens. In ongeveer driekwart van de gevallen gaat het uitsluitend om jongens. Daarnaast zijn er nog gemengde groepen, maar zodra er meer meisjes bij zijn krijgt het politiewerk meer de vorm van hulpverlening (Stol en Vink: 2007, p. 305). Niet alleen de samenstelling van de jeugdgroepen is van belang voor informatievergaring. De samenstelling van een agentenkoppel kan ook invloed hebben. Als het agentenkoppel bestaat uit twee vrouwen wordt er meer nadruk gelegd op hulpverlening dan bij een gemengd koppel of twee mannen (Stol en Vink: 2007, p. 306). Zoals hierboven al gezegd worden er bij hulpverlening meer sociale vaardigheden gebruikt, waardoor de jeugd positiever tegenover het contact staat.

3.3 Communicatie tijdens interactie.

Voor een vroege signalering van jeugdproblematiek is informatie onmisbaar. De jeugdagenten proberen daarom contact te leggen en te onderhouden met de jeugdgroepen op straat en bijvoorbeeld in het buurthuis. Kennis is macht, waarbij het begrip 'kennen en gekend worden' centraal staat (Bervoets en Visser: 2007, p. 340). Uit onderzoek van Bervoets en Visser blijkt dat zodra jongeren eenmaal bekend zijn bij de jeugdagent, de kans groter is dat zij zich door hem laten aanspreken. Toch verloopt het maken van contact niet altijd zonder problemen en raken agenten verstrikt in het spel en de onduidelijke groepscode van de jeugd. Het voor de eerste keer contact maken blijkt veel moeilijker te zijn dan een eenmaal gemaakt contact warm te houden. Daarom is het belangrijk om ook zonder directe aanleiding op jeugdgroepen af te stappen. Daarnaast zijn de meeste jongeren individueel nog wel goed aanspreekbaar, maar is de omgang met groepsgedrag vaak een lastige opgave (Bervoets en Visser: 2007, p. 341).

Tijdens het interactieproces tussen jeugdagenten en een jeugdgroep is het belangrijk dat de agenten de jongeren bij naam kennen en hen persoonlijk kunnen aanspreken. Nogal eens spreken jeugdagenten de groep als geheel aan, met als gevolg dat de jongeren zich in de anonimiteit van de groep kunnen verschuilen (van Wijk, Ferwerda en Regterschot: 2007, p. 230). Tijdens de omgang zou een jeugdagent eerst kunnen kijken of er bekende jongeren in de groep staan. Dan is het makkelijker om een opening te zoeken. Met name groepen waarvoor de jeugdagent een onbekende is sluiten zich namelijk af voor contact. Voor sommige jeugdagenten kan het zelfs een sport zijn om zoveel mogelijk jongeren te kennen. De gedachte hierachter is wederom dat jongeren die eenmaal bekend zijn zich eenvoudiger laten aanspreken (Bervoets en Visser: 2007, p. 341). In eerder onderzoek zag men toch

dat er een duidelijk onderscheid bestaat tussen handhavers en meer welzijnsgerichte jeugdagenten. Handhavers hechten veel waarde aan duidelijkheid, normhandhaving en het stellen van grenzen. Welzijnsgerichte jeugdagenten zijn er daarentegen op gebrand zich betrokken te tonen bij jeugd en jeugdproblematiek.

“De feitelijke jeugdtaak van jeugdagenten bestaat eigenlijk uit een soort sociale makelaardij: het onderhouden van contacten met jongeren, signaleren, doorverwijzen, agenderen en netwerken” (Bervoets en Visser: 2007, p. 343). Contact maken met jeugd klinkt eenvoudiger dan het is.

Jeugdagenten hebben te maken met een leeftijdsverschil en verschillen in belevingswereld van hen en de jongeren. In het bijzonder de confrontatie met groepsgedrag is een vak apart. In het onderwijs kan met veel leren, echter komt het in de contactfase vaak aan op talent, intuïtie en ervaring (Bervoets en Visser: 2007, p. 344). Uit eerdere interviews blijkt dat er een aantal vuistregels bestaan die de kans voor jeugdagenten vergroten om de juiste informatie te vergaren. Samengevat komen deze neer op het bewaken van de eigen grenzen, consequent optreden en de noodzaak van een gelaagde observatie. Hieronder zal ik een overzicht geven van de uitspraken die jeugdagenten in diezelfde interviews hebben gedaan over vuistregels bij het benaderen van jeugdgroepen (Bervoets en Visser: 2007, p. 342):

- Ken de groepscode: een Marokkaanse of Antilliaanse groep heeft vaak andere codes dan bijvoorbeeld een autochtone groep;
- Leer de samenstelling van de groep kennen: ken bijvoorbeeld de jongeren die de lakens uitdelen;
- Houd vol: weet dat er maar weinig jeugdgroepen zijn waarmee je direct contact hebt;
- Benader de groep op een correcte wijze en wees tegelijkertijd duidelijk over je rol: maak duidelijk waarvoor je staat en wat je grenzen zijn;
- Onthoud namen en leer jongeren kennen;
- Probeer ook de ouders te leren kennen;
- Afspraak is afspraak: wees consequent;
- Negeer een groep nooit in het voorbij gaan, groet op zijn minst;
- Geef speelruimte: ga niet meteen op je strepen staan en stel je niet direct dwingend op, dat doe je pas na waarschuwen;
- Houd afstand: je betrokkenheid mag niet oneindig zijn.

3.3.1 Strategie tijdens onderhandeling

Informatievergaring staat centraal tijdens onderhandelingen. De strategie die onderhandelaars daarbij gebruiken kan belangrijke consequenties hebben voor de informatie dat ze zullen krijgen.

De Dreu en van Kleef hebben interessant onderzoek verricht naar de invloed van machtsverschillen op de informatievergaring en verwachtingen tijdens onderhandelingen (de Dreu & van Kleef: 2003, p. 303). Hieronder zal ik kort beschrijven wat de resultaten zijn van de drie experimenten die ze hebben uitgevoerd. Uit hun eerste experiment blijkt dat onderhandelaars met minder macht meer 'diagnostische' dan 'leidende' vragen stellen en hun opvattingen meer overeenstemmend dan niet-overeenstemmend brengen wanneer ze tegenover iemand staan die meer concurrerend is dan

meewerkend. Het tweede experiment suggereert vervolgens dat dit resultaat werd veroorzaakt door meer nauwkeurigheid bij onderhandelaars die minder macht hebben. Hun derde experiment laat allereerst zien dat het tonen van meer overeenstemmende belangen dan niet overeenstemmend een positievere indruk achter laat tijdens onderhandelingen. En tenslotte blijkt dat wanneer onderhandelaars met minder macht leidende vragen voorgeschoteld krijgen over hun bereidheid tot meewerking, zij minder eisen stellen (de Dreu & van Kleef: 2003, p. 303). Uiteindelijk hebben deze experimenten geleid tot een samenvattend informatieproces model voor onderhandelingen. Het geeft de verlangens van veel/weinig macht hebbende onderhandelaars weer bij diagnostische/leidende vragen van partners over meewerking/concurrentie (de Dreu & van Kleef: 2003, p. 315).

Deze achtergronden zijn deels weldegelijk toe te passen op de relatie tussen jeugdagenten en jeugdgroepen. Echter zal ik in dit onderzoek het begrip onderhandeling vervangen door contact, aangezien het beter aansluit op mijn onderwerp.

Over het algemeen zijn de jeugdagenten degenen die meer macht hebben dan de jeugdgroepen. Dat een bepaalde houding van jeugdagenten invloed kan hebben op de informatie die zij krijgen van de jeugdgroepen kan naar aanleiding van het onderzoek van de Dreu en van Kleef mogelijk verklaard worden. Indien een jeugdagent bijvoorbeeld meer belangen toont die passen bij de opvattingen van de jeugdgroep zal dit een positieve indruk achter laten. De jeugdgroep zal dan mogelijk eerder bereid zijn om een gesprek aan te gaan en informatie te geven.

3.4 Hypothesen

Op basis van de hierboven uiteen gewerkte theoretische achtergronden zal ik in deze paragraaf drie mogelijke verklaringen geven voor de belemmeringen waar jeugdagenten mee te maken hebben bij het vergaren van goede informatie over problematische jeugdgroepen. Deze zal ik formuleren in de vorm van een drietal hypothesen gebaseerd op een combinatie van mijn opgedane inzichten. De eerste hypothese luidt als volgt:

Jeugdagenten die zich primair richten op controle maken minder gebruik van omgangsvormen die een vertrouwensband creëren met jeugdgroepen dan jeugdagenten die zich primair richten op netwerken en hebben daarom minder kennis van de jeugdgroepen.

Als we kijken naar de verschillen tussen een controlerend of op netwerken gericht optreden van jeugdagenten en de houding van jeugdgroepen die daar tegenover staat, zien we dat jongeren boven gemiddeld tevreden zijn als het netwerken betreft. Ze waarderen het dat jeugdagenten bereid zijn om zomaar een praatje te maken in een ongedwongen sfeer (Stol en Vink: 2007, p. 310). Een wederzijds gesprek wat uit dit praatje voortkomt, kan een goede basis zijn voor een vertrouwensband tussen de jeugdagent en jeugdgroep. Ook hierbij staat het begrip 'kennen en gekend' worden centraal. Tijdens de interactie tussen jeugdagenten en een jeugdgroep is het belangrijk dat de agenten de jongeren bij naam kennen en hen persoonlijk kunnen aanspreken (van Wijk, Ferwerda en Regterschot: 2007, p. 230).

Mijn tweede hypothese heb ik als volgt geformuleerd:

Mannelijke jeugdagenten zijn minder goed in staat om contact te leggen met de gangmakers van de jeugdgroep dan vrouwelijke jeugdagenten en hebben daarom minder kennis van de jeugdgroepen.

Vrouwelijke jeugdagenten leggen meer nadruk op hulpverlening. Dit betekent dat zij meer gebruik maken van sociale vaardigheden, waardoor jeugdgroepen positiever tegenover het contact met de jeugdagenten staan (Stol en Vink: 2007, p. 308).

Mijn derde hypothese luidt als volgt:

Alleen jeugdagenten met veel ervaringen en/of veel aan jeugdwerk te besteden werktijd beschikken over ruime kennis van de jeugdgroepen in hun zorggebied.

In paragraaf 3.1 is reeds aangegeven dat kennis en ervaring een rol spelen in de informatiepositie van agenten (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 15). Een jeugdagent met veel ervaring en/of veel aan jeugdwerk te besteden werktijd weet mogelijk beter in contact te komen met jeugdgroepen. Hierdoor zal deze onder andere mogelijk meer te weten komen over de namen, achtergrond en specifieke problematiek binnen de jeugdgroep.

4. Dataverzameling: Optreden en informatievergaring van de jeugdagenten

In het vorige hoofdstuk heb ik mijn theoretische achtergronden uitgewerkt en uiteindelijk een aantal inzichten geformuleerd in een drietal hypothesen. Alvorens ik deze hypothesen verder zal uitwerken wil ik in dit hoofdstuk eerst mijn bevindingen van de observaties en interviews die ik gedaan heb weergeven. De dataverzameling van Haaksbergen en Oldenzaal zal ik in eerste instantie strikt scheiden.

4.1 Observaties

In de eerste plaats heb ik zowel in Haaksbergen als in Oldenzaal een observatie gepland om puur eens een kijkje te nemen in de praktijk en inzicht te krijgen in hoe het contact tussen een jeugdagent en jeugdgroep verloopt. Met deze informatie in het achterhoofd dacht ik beter voorbereid te zijn op de interviews met de jeugdagenten.

Van te voren heb ik een aantal gedragingen genoteerd waarop ik wilde letten tijdens de observaties. De verschillende elementen in de hypothesen die ik heb geformuleerd komen hierin terug. Ik zal ze hieronder kort weergeven:

- Houding van de jeugdagent ten opzichte van de jeugdgroep: Controlerend (waarschuwen, bekeuren) of netwerkend (het maken van een sociaal praatje met de groep en omgeving) optreden.
- Omgangsvormen die een vertrouwensband creëren (hand geven, schouderklopje, het maken van algemeen praatje, complimenten geven, actief luisteren).
- Reactie van de groep: vindt er een wederzijds gesprek plaats?
- Samenstelling van de jeugdagenten bij benadering van jeugdgroep: vrouwelijk/mannelijk agentenkoppel, jeugdagent/wijkagent.
- Kent jeugdagent de gangmakers (en rest van de groep) bij naam?

Helaas heb ik geen volledige observatie kunnen doen van een specifieke jeugddienst door een jeugdagent in Oldenzaal. Daar heb ik namelijk niet mee kunnen lopen met de jeugdagent zelf vanwege een ziektegeval. Vandaar dat ik destijds met twee andere agenten heb meegelopen. Zowel het bureau in Haaksbergen als in Oldenzaal plant deze diensten niet meer consequent wekelijks in. Gezien het tijdsbestek van mijn onderzoek was het niet mogelijk om twee volledige jeugddiensten af te wachten. Gelukkig heb ik zowel in Haaksbergen als in Oldenzaal een moment kunnen meemaken waarbij bewust getracht werd contact te leggen met de jeugdgroepen.

4.1.1 Observatie in Haaksbergen

In Haaksbergen heb ik op een vrijdag van 18:00 t/m 22:00 uur meegelopen met een jeugdagent tijdens zijn noodhulpdienst samen met een collega wijkagent. De groepen werden benaderd door twee mannelijke agenten. We reden rond in een politiebus en al rijdende, vanuit de auto, werden de kleine jeugdgroepen gedag gewenst. De jeugd reageerde hierop door hun hand op te steken of kort te knikken.

Na enige tijd rondgereden te hebben kwamen we bij de Jumbo supermarkt twee grotere jeugdgroepen tegen. De jeugdagent opende beide contacten met: "Hallo jongens, hoe gaat het ermee?". Vervolgens

probeerde hij direct de gangmakers aan te spreken en deed dit verder tijdens het contact geregeld nogmaals. De jeugdagent kent deze gangmakers en de andere jongeren bij naam. Er werd gevraagd hoe het op school en werk ging, waarbij de jeugdagent bewuste opmerkingen maakte over het nut van naar school gaan en werken. De eerste reactie van de jeugd was: "Kom je ons weer lastigvallen", maar de jeugdagent weerlegde de vraag direct door te vragen of zij dit lastig vallen noemden. Het contact bestond verder weldegelijk uit een wederzijds gesprek. De jeugd gaf antwoord op de vragen van de jeugdagent en stelde vervolgens kritische vragen terug over zijn werk als agent. Er werden grapjes gemaakt over zijn wapen, maar tegelijkertijd sprak de jeugdagent de groep aan om goed gedrag te vertonen. Hij vroeg naar een bepaald incident wat zich heeft voorgedaan bij bekenden van de groep en wees hen erop dat het een stomme actie was van de betreffende personen. Aan het begin van het gesprek viel het me wel op dat de centrale figuur van de groep nogal onverschillig reageerde. Later mengde hij zich meer in het gesprek, gezien hij zich mogelijk door de relaxte sfeer meer op zijn gemak voelde. Na afloop vertelde de jeugdagent mij ook dat hij een behoorlijk moeilijke achtergrond heeft.

Om terug te komen op de aandachtspunten zoals hierboven beschreven kan kort gezegd worden dat ten eerste de jeugdagent weinig waarschuwende opmerkingen maakte, maar vooral een sociaal praatje aanging waarbij hij de jeugd zelf wilde laten beseffen wat het nut is van werken en naar school gaan. Daarbij gebruikte hij geen fysiek contact met de jongeren zoals het geven van een hand en/of schouderklopje, maar probeerde wel actief te luisteren tijdens het wederzijdse gesprek wat plaatsvond. Ten tweede werden de groepen door twee mannelijke agenten benaderd (jeugdagent en wijkagent). De wijkagent hield zich meer op de achtergrond en liet de jeugdagent de leiding nemen in de gesprekken. De jeugdagent kende de jongeren en ook de gangmakers duidelijk bij naam, wat ik bij de wijkagent niet merkte.

4.1.2 Observatie in Oldenzaal

In Oldenzaal had ik met een jeugdagent afgesproken om mee te lopen met haar jeugddienst op vrijdag van 16:00 tot 21:00 uur. Echter brak zij helaas haar pols waardoor haar dienst werd overgenomen door twee andere (niet jeugd-) agenten. Hen heb ik uiteindelijk geobserveerd.

Beide agenten zijn nog niet lang werkzaam in Oldenzaal. Het betreft een gemengd agentenkoppel. In burgerauto reden we langs de verschillende hangplekken van de jeugdgroepen. Helaas kwamen we weinig groepen tegen. Vanuit de auto stak de agent zijn hand op naar twee jonge allochtone jongens die een sigaret rookten op een pleintje. De jongens staken tevens hun hand op, maar verder was er geen sprake van contact. Na enige tijd rondgereden te hebben zijn we weer terug gegaan naar het bureau aangezien er verder geen jeugdgroepen te zien waren.

Uit het gesprek wat ik tijdens het meerijden met de twee agenten had bleek dat de jeugdgroepen in Oldenzaal eigenlijk nog in kaart gebracht moeten worden. Deze agenten kennen de groepen in ieder geval niet bij naam en ook de jongeren persoonlijk niet. Het aantal groepen wat actief is en de specifieke problemen die per groep spelen zijn voor hen ook onbekend. We zouden nu kunnen stellen dat er mogelijk problemen zitten binnen het interne communicatieproces. De twee agenten vertelden

namelijk dat ze geen speciale aandachtspunten of opdrachten meekrijgen tijdens een overgenomen jeugddienst. Echter probeert de politie in Oldenzaal naar hun idee nu pas het aantal groepen in beeld te brengen, zodat tevens de namen van de jongeren bekend worden. Het aantal groepen en de namen zijn dus mogelijk bij niemand nog echt bekend. De twee agenten geven zelf als mogelijke verklaring (voor het ontbreken van goede kennis over de jeugdgroepen) dat een goede en ervaren wijkagent een tijd geleden is gestopt bij de politie Oldenzaal. Na zijn vertrek is het jeugdbeleid de afgelopen jaren grotendeels blijven liggen.

Deze agenten weten echter wel op welke plekken de groepen doorgaans staan. Ze reden heel bewust langs bepaalde steegjes, supermarkten, pleintjes, scholen en de JOPpen (jongeren ontmoetingsplekken).

Naar hun idee is het in contact komen met de groepen afhankelijk van welke jongeren je treft. Sommigen willen best een praatje maken, maar anderen willen helemaal niets van de politie weten. Volgens hen komt dit door het beeld wat ouders van de politie schetsen. Verder denken ze dat het erg belangrijk is om schuilnamen van de jongeren te weten, zodat je deze herkent zodra erover gesproken wordt en dan direct weet over welk persoon het gaat. Tot slot gaven de agenten aan dat ze veel belast zijn met administratieve taken. Naar hun idee wil de politie alles vastgelegd zien op geschrift. Het irriteert hen weldegelijk dat er veel beleidsplannen worden geschreven die volgens hen in de praktijk nauwelijks uitvoerbaar zijn.

Vanwege het eerder genoemde ziektegeval en de beperkte planning van jeugddiensten ben ik niet in staat geweest om in Oldenzaal een volledige jeugddienst met een jeugdagent mee te lopen. Op basis van mijn hierboven beschreven observatie heb ik helaas weinig data en informatie om iets te kunnen zeggen over de opgestelde aandachtspunten bij observaties. De houding van de agenten, omgangsvormen die een vertrouwensband creëren en de reactie van de jeugdgroep heb ik niet kunnen observeren tijdens deze jeugddienst. Het agentenkoppel bestond uit een vrouwelijke en mannelijke agent, echter bleek uit de gesprekken niet wie in meerdere of mindere mate de namen van de gangmakers kent. Eigenlijk zijn ze allebei helemaal niet op de hoogte van de namen. In dit geval had ik echter wel te maken met twee niet-jeugdagenten. Dit is een belangrijk gegeven om in het achterhoofd te houden. Ik kreeg dan ook geregeld te horen dat ik mijn vragen over de jeugdgroepen maar aan de jeugdagenten zelf moest stellen. Hiermee veronderstel ik dat zij denken dat de jeugdagenten meer kennis hebben over de jeugdgroepen. Wellicht dat de interviews dit kunnen bewijzen.

4.2 Interviews

Na de uitwerking van de observaties zal ik in deze paragraaf de belangrijkste verzameling van data behandelen: de interviews. Zowel in Haaksbergen als in Oldenzaal werken drie jeugdagenten met ieder hun eigen achtergrond qua ervaring, werkwijze en kennis. In totaal heb ik dus zes interviews afgenomen met als doel het toetsen van de hypothesen en het verkrijgen van mogelijke (andere) verklaringen voor factoren die de informatiepositie van de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen belemmeren tijdens het contact met de jeugdgroepen. Uiteindelijk hoop ik door het specifiek scheiden van de dataverzameling over Oldenzaal en Haaksbergen een vergelijking te kunnen maken tussen

deze twee gemeenten omtrent de moeilijkheden waar de jeugdagenten met hun politieoptreden mee te maken hebben. Hieronder zal ik mijn bevindingen uit de interviews onderverdelen in de volgende subparagrafen: politieoptreden, samenstelling agenten, ervaring en werktijd, kennis van de jeugdgroepen en tot slot het gebruik van de shortlist. Deze onderwerpen komen terug in de elementen van de hypothesen, vandaar deze opzet voor een structurele uitwerking van de hypothesen. In elke subparagraaf zal ik een onderscheid maken tussen mijn bevindingen in Oldenzaal en Haaksbergen.

4.2.1 Politieoptreden: controle of netwerken

Zoals in het theoretisch kader beschreven versta ik in dit onderzoek onder controle het bekeuren en/of waarschuwen van jongeren. Daarnaast omvat netwerken alle min of meer alledaagse gesprekken die de jeugdagenten met jongeren voeren (Stol en Vink: 2007, p. 303). Ik heb tijdens de interviews aan de jeugdagenten in eerste instantie gevraagd hoe de verhouding ligt tussen deze twee manieren van optreden bij het contact met de jeugdgroepen. Daarna ben ik ingegaan op het gebruik van sociale vaardigheden die een vertrouwensband creëren. Een uitwerking per gemeente volgt hieronder.

Haaksbergen

De jeugdagenten in Haaksbergen geven alle drie aan voornamelijk te zoeken naar een optimale combinatie van waarschuwen en het maken van een sociaal praatje tijdens het contact met de jeugdgroepen. Het uitgangspunt is meestal netwerken, waarbij waarschuwende opmerkingen worden gemaakt. Ze proberen de jeugd ervan bewust te laten worden waarom het voor hun eigen veiligheid belangrijk is om werkende lampen te hebben op de fiets of waarom naar school gaan van belang is voor de toekomst¹. Tijdens het contact wordt er nauwelijks gebruik gemaakt van fysieke sociale omgangsvormen, zoals het geven van een hand. Echter wel in het begin, als de jongeren nog niet bekend zijn voor de jeugdagenten². Een sociale omgangsvorm die veelal wordt gebruikt is het aandachtig luisteren naar de jeugd. De jeugdagenten vinden het erg belangrijk om op de hoogte te zijn van waar de jeugd mee bezighoudt. Daarbij proberen ze tevens hun rol als jeugdagent duidelijk te maken. Ze proberen het principe 'afpraak is afspraak' de jongeren constant bij te brengen. Tussen de jeugd bewegen, signaleren, activeren, respecteren en investeren zijn termen die tijdens de interviews met de jeugdagenten in Haaksbergen telkens terug kwamen.

We hebben ook gesproken over het belang van een vertrouwensband met de jongeren. Ik denk dat de mate waarin een wederzijds gesprek plaatsvindt tussen de jeugdagent en de jeugdgroep onder andere iets zegt over dit concept. Alle drie gaven ze aan dat er doorgaans altijd en vrij gemakkelijk sprake is van een wederzijds gesprek. Wel is duidelijk dat de jeugd niet zomaar alles verteld. De jeugdagenten geven aan dat de jongeren erg slim en doordacht zijn, waardoor het belangrijk is om natuurlijk over te komen en het niet moet lijken alsof je alleen maar op zoek bent naar informatie¹.

¹ Interview 2

² Interview 3

Oldenzaal

In Oldenzaal was de eerste reactie van de jeugdagenten op de vraag over de verhouding controlerend of netwerkend optreden dat ze doorgaans meer bezig zijn met waarschuwen dan het maken van een sociaal praatje met de jeugdgroepen. Vervolgens voegden ze er aan toe dat ze soms wel proberen er tevens een sociaal gesprek van te maken. Een jeugdagent geeft echter aan dat hij niet specifiek meer controlerend of netwerkend optreedt. Hij probeert vooral te laten zien dat hij normaal is door bijvoorbeeld een sigaret mee te roken, maar maakt wel tegelijkertijd zijn rol als politieagent direct duidelijk. Hierdoor denkt hij dat zijn controlerend optreden, indien noodzakelijk, als rechtvaardig wordt gezien³.

De jeugdagenten geven alle drie aan dat het gebruik van omgangsvormen die een vertrouwensband creëren afhankelijk is van de samenstelling van de groep en de situatie. Net zoals in Haaksbergen geven ook zij de jongeren nauwelijks een hand of schouderklopje. De jeugdagenten proberen er vooral achter te komen waar hun interesses liggen en wat de jongeren bezighoudt. Een jeugdagent vraagt bijvoorbeeld naar hun interesses op het gebied van voetbal, wanneer ze deze sport beoefenen⁴.

In Oldenzaal geven de jeugdagenten aan dat het van de groep afhangt of er een wederzijds gesprek plaatsvindt. Het viel mij tijdens de interviews op dat ze veel meer aangeven dat sommige groepen simpelweg moeilijk te bereiken zijn, aangezien ze niets van de politie willen weten, dan in Haaksbergen. De groepen zien de jeugdagent geregeld als de zoveelste agent die naar hun naam komt vragen. Soms wordt er wel drie keer op een dag naar de namen van de jongeren gevraagd. Dit wordt meestal gedaan door andere agenten die toevallig langs de groepen lopen of aangeven dat de buurt overlast ondervindt⁴. De jeugdagenten zien duidelijk dat het een kwestie is van gevoel hebben in de omgang met jongeren. Daarbij werd veel gesproken over het al eerder behandelde begrip “kennen en gekend worden”. Echter merkte ik in Oldenzaal op dat er duidelijk verschil bestaat tussen de jeugdagenten over wie dit wel of niet goed onder de knie heeft.

4.2.2 Samenstelling jeugdagenten

In paragraaf 3.2 is besproken waarom de samenstelling van de jeugdagenten mogelijk invloed kan hebben op de informatiepositie van jeugdagenten. Aangezien vrouwelijke jeugdagenten doorgaans bijvoorbeeld meer nadruk leggen op hulpverlening dan mannelijke jeugdagenten (Stol en Vink: 2007, p. 306), is het mogelijk dat zij eerder in contact kunnen komen met de gangmakers van de groepen. Daarnaast dienen jeugdagenten rekening te houden met verschillen in de etnische achtergrond van groepen (Janssen: 2007, pp. 88-89). Hieronder zal ik voor Haaksbergen en Oldenzaal weergeven welke informatie ik heb verzameld uit de interviews over de samenstelling van de jeugdagenten bij benadering van de groepen en over hun kennis van de gangmakers van de groepen.

³ Interview 5

⁴ Interview 6

Haaksbergen

In Haaksbergen geven de jeugdagenten aan dat de groepen tegenwoordig meestal benaderd worden door twee agenten tijdens de noodhulpdienst. Voordien werden jeugdagenten specifiek extra ingepland voor een late dienst waarbij bewust tijd werd vrijgemaakt voor het opzoeken van de groepen. Hier is momenteel de capaciteit niet meer voor. Overdag zijn er ook jeugdagenten nodig. Uit de interviews blijkt dat de jeugdagenten nauwelijks samen op pad gaan, maar er meestal contact is met de jeugdgroepen samen met een collega die geen jeugdagent is. Hierbij vindt een jeugdagent het belangrijk dat collega's onderling respect hebben en elkaars sterke punten benutten. Iedere agent heeft zijn of haar eigen kwaliteiten en taakaccenten, waardoor het soms verstandiger is dat de één zich even meer terugtrekt⁵. Volgens een andere jeugdagent merk je wel verschil als een oude collega van de noodhulp mee gaat naar de groepen. Deze praten minder, hebben niets met de jeugd en stralen dit ook uit. Er wordt aangegeven dat het gesprek met de jongeren dan vaak meer geforceerd verloopt en is korter⁶.

Vanuit mijn theoretische achtergronden zou je zeggen dat er mogelijk een verschil bestaat in de reactie van de jeugd bij benadering door een mannelijke of vrouwelijke jeugdagent. Dit is volgens hen alle drie echter niet het geval. Haaksbergen werkt met twee vrouwelijke jeugdagenten en één mannelijke jeugdagent. Bij de planning wordt geen rekening gehouden met de samenstelling van een agentkoppel. De vrouwelijke jeugdagenten zeggen wel meer met een mannelijke collega op pad te gaan, louter door het feit dat er meer mannelijke agenten werkzaam zijn op het bureau. Tijdens het gesprek met de mannelijke jeugdagent viel het mij op dat hij mogelijk meer kennis heeft van de gangmakers van de groepen dan zijn vrouwelijke collega's. Hij kent alle namen door het gesprek aan te gaan en weet veel over de achtergrond van de gangmaker qua thuissituatie en school. Ook merkt hij snel op dat de rest van de groep vaak timide reageert op de gangmaker en op de achtergrond blijft zodra hij de gangmaker aanspreekt⁵. De vrouwelijke jeugdagenten kennen de namen over het algemeen wel, maar moeten soms toch vragen hoe de gangmaker ook alweer heet. Zij kennen naam en achtergrond niet altijd exact, maar op het bureau kunnen deze altijd opgezocht worden in het systeem.

Oldenzaal

Ook in Oldenzaal worden de groepen door de jeugdagenten veelal benaderd samen met een collega van de noodhulpdienst. De vrouwelijke jeugdagenten benaderen de groepen vaak met een mannelijke collega. Er wordt ook hier niet bewust over de combinatie nagedacht, ze hebben gewoonweg meer mannelijke collega's. Ze merken geen verschil in reactie van de groep. Een jeugdagent merkte echter wel op dat bij een bepaalde hangplek, waar veel allochtone jongeren komen, de jeugd meer toetrekt naar haar Turkse collega. Hij is daar erg populair. Naar haar idee omdat hij allochtoon is,

⁵ Interview 2

⁶ Interview 3

maar tevens gezien hij een man is⁷. Zoals in hoofdstuk 4 al is aangegeven kan de benadering door een allochtone jeugdagente mogelijk een positief effect hebben op de informatievergaring van een allochtone groep.

De mannelijke jeugdagente geeft in tegenstelling tot zijn vrouwelijke collega's aan liever in zijn eentje de groepen op te zoeken. Helaas krijgt en heeft hij weinig tijd om alleen op pad te gaan, waardoor hij ook vaak met iemand van de noodhulp naar de groepen toe gaat. Hij vindt het prettig als diegene dan op de achtergrond blijft en ziet het contact met de jeugd als zijn eigen taak en verantwoordelijkheid. Deze mannelijke jeugdagente maakt als eerst contact met de gangmaker en pikt ze er telkens direct uit. Namen en achtergrond kent hij grotendeels. Naar zijn idee heeft hij in Oldenzaal het voordeel dat hij een man is. De groepen bestaan veelal uit jongens die zich in hem herkennen door zijn oorbel en ongeschoren gezicht. Hij geeft aan dat de jeugd ook zegt dat ze hem een fijne agent vinden en dat zijn collega's alleen maar om hun naam komt vragen naar aanleiding van een klacht in de wijk.⁸ De vrouwelijke jeugdagenten in Oldenzaal kennen de namen en achtergrond van de gangmakers niet allemaal concreet. Vaak hebben ze snel in de gaten wie de gangmaker is binnen de groep, echter is dit niet altijd het geval. Een agente geeft zelf eerlijk aan dat ze soms geen idee heeft hoe ze de groep moet benaderen en welke reactie ze kan verwachten⁹.

4.2.3 Ervaring en werktijd

Ervaring speelt een belangrijke rol in de informatiepositie van jeugdagenten. Hierbij staat het begrip kennen en gekend worden centraal (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 15). Ervaring is in mijn optiek niet alleen afhankelijk van het aantal jaren dat men werkzaam is als jeugdagente op het betreffende bureau. Jeugdagenten zijn ook afhankelijk van de hoeveelheid tijd die ze wekelijks of maandelijks te besteden hebben aan contacten met de jeugdgroepen. Deze opgedane ervaring en te besteden werktijd voor de jeugd hebben mogelijk invloed op de kennis die de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen hebben over de jeugdgroepen. In deze subparagraaf zal ik een beschrijving geven van deze aspecten voor de betreffende jeugdagenten. Hoelang is men al jeugdagente? Hoeveel tijd heeft men om de jeugdgroepen op te zoeken? Dit zijn enkele vragen die aan bod zullen komen.

Haaksbergen

De ervaring van de jeugdagenten binnen Haaksbergen verschilt nogal. Eén jeugdagent is al 12 jaar werkzaam voor de jeugd, maar deed dit tot 2001 gecombineerd met moordzaken. Deze combinatie werkte niet. In het interview gaf de jeugdagente aan dat er tijdens het jeugdwerk bijvoorbeeld gebeld werd voor moordzaken, waarvoor ze direct klaar diende te staan. Ze kon haar belofte aan de jeugd niet meer waarmaken, waardoor de combinatie onmogelijk werd¹⁰. Verder werkt deze jeugdagent parttime. Haar vrouwelijke collega werkt sinds 2,5 jaar in Haaksbergen en is pas sinds 1,5 jaar officieel jeugdagent. Ook zij werkt parttime. Deze twee parttimers werken veel samen. Met hun mannelijke

⁷ Interview 6

⁸ Interview 5

⁹ Interview 4

¹⁰ Interview 1

collega wordt er veel gecommuniceerd via e-mail en telefoon. Hij werkt fulltime en is nu drie jaar jeugdagente in Haaksbergen.

De jeugdagenten geven alle drie aan dat noodhulpdiensten als een rode draad door het politiewerk heen lopen. Deze diensten dienen 24 uur per dag, 7 dagen per week gedraaid te worden. Naar hun idee heeft Haaksbergen een tekort aan agenten, waardoor ze telkens moeten vechten voor hun specifieke jeugddiensten. Op papier dient één van de jeugdagenten voor 80% ingepland te worden op jeugd en de andere 20% op de noodhulpdiensten. Deze jeugdagente heeft dan ook een coördinerende taak. De andere twee worden formeel gezien voor 50% ingedeeld op hun jeugdwerk. Echter blijkt in de praktijk dat ze geregeld minder worden ingepland voor de jeugd. Daarbij zijn ze tevens veel belast met administratieve taken, zoals het opmaken van dagrapporten en het telefoneren met andere instanties, waardoor er nauwelijks tijd over blijft om bewust de straat op te gaan om in contact te komen met de jeugdgroepen. Veelal wordt dit om die reden dan gecombineerd met de noodhulpdienst. Over het algemeen worden deze noodhulpdiensten door de jeugdagenten niet als negatief beschouwd. Het afwisselende werk wordt als prettig ervaren, echter wordt door een jeugdagente aangegeven dat het dan moeilijk is om voor de jeugdtaken een vaste lijn aan te houden¹¹. Tot slot hebben de jeugdagenten geen specifieke verantwoordelijkheden voor een bepaalde groep. Alle groepen worden samen behandeld. Vanwege de coördinerende rol zit één jeugdagente wel bij alle overleggen met de netwerkpartners. Daar worden specifieke namen genoemd en staat een persoonlijke behandeling centraal. De jeugdgroepen in zijn geheel komen er niet aan bod. De jeugdagenten geven aan dat hierover wel veel onderling overleg is en dat het gemeenschappelijke doel onder alle drie duidelijk aanwezig is. Haaksbergen heeft naar mijn mening een gedreven jeugdagenten-team.

Oldenzaal

Oldenzaal kent tevens een diversiteit aan opgedane ervaring onder de jeugdagenten. De mannelijke jeugdagente is al 8 jaar jeugdagente op het bureau en werkt fulltime. De eerste van zijn vrouwelijke collega's werkt nu 2 jaar in Oldenzaal en is sinds een half jaar jeugdagente. Zij werkt ook fulltime. De andere jeugdagente is 8 jaar werkzaam in Oldenzaal, waarvan 6 jaar als jeugdagente. Zij werkt echter parttime en heeft een coördinerende taak in de vangnetten waar geregeld contact mee is. Hierdoor geeft ze aan dat ze te weinig tijd heeft voor de jeugd zelf. Ze vertelt van haar te besteden jeugdtijd nauwelijks contact te hebben op straat met de jeugdgroepen.

Uit de interviews met de jeugdagenten in Oldenzaal blijkt dat zij tevens vinden te weinig tijd te hebben voor hun jeugdtaken vanwege de ingeplande noodhulpdiensten. Alle drie zouden ze officieel 50% op de jeugd en 50% op de noodhulp ingepland moeten worden. Over de planning in de praktijk kan ik op basis van de interviews wederom geen precieze percentages geven, maar ik kan wel concluderen dat de praktijk leert dat er minder tijd te besteden is voor de jeugd dan op papier. Alle meldingen tijdens de noodhulpdiensten nemen veel tijd in beslag wat ten koste gaat van de jeugdzorg. Volgens de

¹¹ Interview 2

jeugdagenten gebeurd er teveel op de achtergrond wat personen hoger in de organisatie niet door hebben. Omtrent een jongere worden er per dag soms wel tien telefoontjes gepleegd. “Om over al het papierwerk nog maar niet te spreken”, aldus een jeugdagent¹². Het aantal contacten met de jeugdgroepen op straat is naar hun idee ook veel te beperkt. Een jeugdagent vertelt tegenwoordig ongeveer twee maandelijks contact te hebben¹³. Vanuit de literatuur wordt voor het geen of zeer weinig contact hebben met de groepen het gebrek aan tijd al als veelvoorkomend argument gebruikt (Beke, van Wijk en Ferwerda: 2006, p. 16).

Zoals gezegd heeft ervaring mogelijk invloed op de aanwezige kennis van jeugdagenten. Indien jeugdagenten strikt verantwoordelijk zijn voor een bepaalde groep zullen zij mogelijk meer ervaring opdoen met deze groep wat hun informatiepositie omtrent deze groep mogelijk verbeterd. Echter geven de jeugdagenten in Oldenzaal ook aan geen specifieke verantwoordelijkheden te hebben voor bepaalde groepen. Alle jeugdgroepen worden samen behandeld.

4.2.4 Kennis van de jeugdgroepen

In elk van mijn opgestelde hypothesen staat kennis over de jeugdgroepen als element in een causale relatie met oorzakelijke elementen. Mijn onderzoek behelst dan ook een soort van zoektocht naar verklarende factoren die de kennispositie van jeugdagenten over jeugdgroepen belemmeren. In deze subparagraaf zal ik een beschrijving geven over deze kennispositie van de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen. Tijdens de interviews heb ik dit concept meetbaar proberen te maken door vragen te stellen over de kennis die zij hebben van de namen van de jongeren, hun achtergrond en de problemen die zich afspelen binnen de jeugdgroepen.

Haaksbergen

De jeugdagenten in Haaksbergen beschikken over het algemeen over ruime kennis van de jeugdgroepen. Dit concludeer ik naar aanleiding van de antwoorden die ze mij gaven op de interviewvragen. Ze weten veelal de namen van de groepen en jongeren, de leeftijden, hangplekken en problemen die spelen binnen de jeugdgroep. Niet alle details zijn exact bekend. Een jeugdagent vertelt dat de groepen zich nogal eens verplaatsen en vermengen, waardoor het overzicht soms niet meer compleet is¹⁴. Over drugsgebruik wordt bijvoorbeeld niet veel gesproken door de jongeren. De jeugdagenten begrijpen dit goed aangezien het gebruik strafbaar is. “Vandaar dat het belangrijk is om de feiten te kennen waarmee je de jeugd kunt confronteren en probeert een verdachte eerst zelf te laten verklaren”, aldus een jeugdagent¹⁵. Hij probeert zoveel mogelijk het gesprek aan te gaan met de groepen en zich te verdiepen in de jeugd. Op basis van mijn gesprekken met de jeugdagenten in Haaksbergen kreeg ik de indruk dat deze mannelijke jeugdagent mogelijk de beste informatiepositie rondom de jeugdgroepen heeft. Hij herkent de jongeren direct en weet welk verhaal er bij een persoon of groep hoort. Verder wordt er duidelijk aangegeven dat de jeugd in Haaksbergen bekend staat om

¹² Interview 5

¹³ Interview 4

¹⁴ Interview 3

¹⁵ Interview 2

overlast inzake vernielingen. De grote problemen die zich binnen de specifieke groepen afspelen zijn ook bij alle drie de jeugdagenten bekend.

Hieronder zal ik mijn bevindingen over de kennispositie van de jeugdagenten in Oldenzaal weergeven. Deze blijkt in zijn algemeenheid enigszins beperkter te zijn dan in Haaksbergen.

Oldenzaal

Tijdens het uitwerken van de interviews met de jeugdagenten in Oldenzaal merkte ik enig verschil tussen de kennis die de mannelijke agent heeft en de aanwezige kennis bij zijn vrouwelijke collega jeugdagenten over de jeugdgroepen. De vrouwelijke jeugdagenten geven aan nauwelijks namen te kennen van de groepen, gangmakers en jongeren persoonlijk. Over het algemeen weten ze niet bij welke jeugdgroep een bepaalde naam thuishoort als erover gesproken wordt tijdens vangnetbijeenkomsten of onderling overleg. Ze zeggen bijvoorbeeld dat de groepen nogal verschillen, wisselend zijn en zich met elkaar vermengen en het precieze aantal groepen voor hen daarom ook onbekend is. Op zich is dit mogelijk ook het geval, maar ik kreeg tijdens de gesprekken niet de indruk dat het beeld van de groepen naar behoren is. Tevens geven de vrouwelijke jeugdagenten aan dat naar hun idee er alleen hinderlijke groepen in Oldenzaal zijn zonder specifieke problemen. Alleen veelvoorkomende klachten als lawaai en afval worden genoemd. Een jeugdagent bekritiseert haarzelf correct door te zeggen dat er naar haar weten geen drugs wordt gebruikt door de jongeren in Oldenzaal, maar dat dit wellicht wel gebeurt en zij daar momenteel geen zicht op heeft¹⁶.

De mannelijke jeugdagent geeft daarentegen aan dat hij wel ziet dat bepaalde jeugdgroepen hun eigen problemen hebben, zoals drugsgebruik, uitgaansgeweld of het plegen van vernielingen. Hij is duidelijk zeker van zijn zaak. Wel geeft hij toe niet alle jongeren en nieuwe groepen bij naam te kennen¹⁷. De jeugdagent daarentegen betwistte zelf deels haar eigen inzicht al. Naar aanleiding van de interviews wil ik concluderen dat de mannelijke jeugdagent over ruimere kennis van de jeugdgroepen in Oldenzaal beschikt dan zijn vrouwelijke collega's.

Tot slot viel het me op dat tijdens de interviews alleen gesproken wordt over bepaalde plekken waar de groepen doorgaans hangen. De jeugdagenten geven ook aan dat ze de jongeren onderling alleen bespreken op basis van plaatsen waar ze meestal gezien worden. Over namen van de groepen wordt niet gesproken. Deze kennen ze niet en hebben ze de jeugdgroepen ook niet gegeven.

4.2.5. Het gebruik van de Shortlist Groepsriminaliteit

Tegenwoordig staan de kerntaken van de jeugdagenten hevig ter discussie. De basisgedachte is dat jeugdagenten zich niet alleen mogen beperken tot de sociaalpreventieve werkzaamheden. Een agent dient niet meer koste wat kost vertrouwen bij de wijk te bewaren en zich voor te doen als een soort opbouwwerker. Jeugdagenten hebben nu een groot aandeel in de handhaving van het jeugdstrafrecht en de openbare orde. Hun kennis over jongeren in de wijk komt goed van pas bij het oplossen van jeugdzaken en het verhogen van de pakkans (Bervoets en Visser: 2007, p. 343). De shortlist is hier mogelijk een goed hulpmiddel bij.

¹⁶ Interview 6

¹⁷ Interview 5

In deze subparagraaf zal ik een beschrijving geven van het gebruik van de shortlist in Haaksbergen en Oldenzaal. Wat zijn de belangrijkste problemen waar de jeugdagenten tegen op lopen? Wat wil men uiteindelijk met de informatie doen tijdens de groepsaanpak? De antwoorden op onder andere deze vragen zal ik hieronder beschrijven op basis van de informatie die ik heb verkregen uit de interviews met de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen.

Haaksbergen

In Haaksbergen zijn drie jeugdagenten werkzaam. Er wordt sinds 1,5 jaar gebruik gemaakt van de shortlist. Deze wordt doorgaans ingevuld door alle jeugdagenten in samenwerking met de straathoekwerkster. Deze persoon heeft veel contact met de jeugdgroepen en weet veel details. De shortlist dient up to date te zijn en wordt indien nodig eens in het half jaar opnieuw ingevuld. Niet alle jeugdagenten zijn het hier over eens. Er wordt van de andere kant ook gezegd dat de shortlist niet structureel wordt ingevuld, maar alleen bij klachten over een bepaalde groep.

Problemen ondervindt men vooral bij het geven van een score aan een bepaalde groep over een item waar men eigenlijk niets zeker over weet. Rondom drugsgebruik komt dit veelal naar voren. De jeugdagenten weten immers niet zeker in welke mate er gebruikt wordt en kunnen de jongeren daar dan niet op beoordelen. Hun score op dat item wordt dan naar beneden afgerond. Om echt zeker te zijn zou er anders een uitgebreid onderzoek gestart moeten worden. Nu is het soms nog nattevingerwerk. Een jeugdagent vertelt dat het lastig is om vanuit de praktijk ervaringen in bepaalde categorieën te plaatsen.

Toch geven de jeugdagenten aan dat ze over het algemeen geen grote problemen hebben om de shortlist volledig in te vullen. Investeren in de jeugd is echter van groot belang. Het begrip 'kennen en gekend worden' wordt hierbij meerdere malen genoemd. De jeugd dient te weten wie de jeugdagenten zijn en andersom, om zodoende met elkaar in gesprek te komen. De jeugd dient frequent aangesproken te worden. Indien de jongeren de jeugdagenten kennen, kunnen ze zich niet in de anonimiteit van de groep verschuilen.

Tot slot kan uiteindelijk middels de shortlist onderbouwd worden welke punten ten aanzien van de groepen onder verantwoordelijkheid van de politie of gemeente komen te vallen.

Oldenzaal

De jeugdagenten in Oldenzaal geven allereerst stellig aan dat de shortlist verre weg van structureel wordt ingevuld. Sinds vorig jaar wordt er gebruik van gemaakt en het idee was om hem jaarlijks in te vullen. De geplande evaluatie vanuit het Regionaal Bureau is nog niet gerealiseerd en ik merkte tijdens de interviews dat de jeugdagenten eisen dat er op korte termijn eindelijk eens iets mee gedaan gaat worden. Het doel van de shortlist is blijkbaar ook niet bij alle jeugdagenten even duidelijk. "Ik geloof dat het is om na te kijken of groepen nog bestaan", aldus één van de jeugdagenten. Het invullen van de shortlist wordt door twee jeugdagenten in Oldenzaal als lastig ervaren. De jeugdagenten en jongeren kennen elkaar nog niet goed genoeg van gezicht en bij naam. Bepaalde onderdelen van de shortlist worden nog open gelaten of de verhalen over bepaalde groepen worden eventueel later opgezocht in dagrapporten. Een jeugdagent geeft aan dat jongeren veel actief zijn op

internet. Op dit medium is de politie in Oldenzaal nog niet actief, waardoor ze mogelijk veel informatie mislopen.

In dit hoofdstuk heb ik mijn bevindingen op basis van de observaties en interviews gepresenteerd. Met behulp van de observaties heb ik in eerste instantie een beeld kunnen krijgen van hoe het contact tussen de jeugdagenten en jeugdgroepen in Haaksbergen en Oldenzaal doorgaans verloopt. Zoals gezegd heeft de observatie in Oldenzaal wegens omstandigheden geen interessante resultaten opgeleverd met betrekking tot mijn aandachtspunten. Daarentegen heb ik in Haaksbergen kort gezegd wel kunnen zien dat de jeugdagent weinig waarschuwend opmerkingen maakte, maar vooral een sociaal praatje aanging waarbij hij ten opzichte van zijn collega wijkagent het voortouw nam. Tevens kwam nadrukkelijk naar voren dat hij goed op de hoogte is van de namen van de jongeren. De informatie uit de interviews vormden vervolgens de belangrijkste verzameling van data. Er zijn binnen en tussen Oldenzaal en Haaksbergen interessante verschillen en bevindingen naar voren gekomen ten aanzien van het politieoptreden, de samenstelling van agenten, ervaring en werktijd, de kennis van de jeugdgroepen en tot slot het gebruik van de shortlist. In het volgende hoofdstuk zal deze dataverzameling gebruikt worden om de hypothesen te toetsen.

5. Data-analyse: uitwerking hypothesen

De verkregen data uit de observaties en interviews heb ik in het vorige hoofdstuk weergegeven. In dit hoofdstuk zal ik deze data analyseren door mijn opgestelde hypothesen te toetsen en mogelijke verklarende factoren te geven voor belemmeringen in het politieoptreden bij het vergaren van informatie over jeugdgroepen door jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen.

In paragraaf 3.4 heb ik mijn hypothesen reeds beschreven en beargumenteerd. Op basis van mijn dataverzameling uit het vorige hoofdstuk is het nu tijd deze hypothesen te toetsen. De eerste hypothese luidde als volgt:

Jeugdagenten die zich primair richten op controle maken minder gebruik van omgangsvormen die een vertrouwensband creëren met jeugdgroepen dan jeugdagenten die zich primair richten op netwerken en hebben daarom minder kennis van de jeugdgroepen.

Op basis van mijn dataverzameling uit de observaties en interviews kan niet direct gesteld worden dat jeugdagenten die zich primair richten op controle minder gebruik maken van omgangsvormen die een vertrouwensband creëren met jeugdgroepen dan jeugdagenten die zich primair richten op netwerken. Andere factoren blijken hierbij in Oldenzaal en Haaksbergen belangrijker te zijn. Een controlerende houding blijkt over het algemeen geen invloed te hebben op het gebruik van sociale omgangsvormen. In sommige situaties komen jeugdagenten zelfs niet aan primair netwerken toe. Veelal bestaat het contact met de jeugd uit waarschuwende opmerkingen in combinatie met een sociaal praatje. De jeugdagenten hebben nauwelijks tijd voor het bewust opzoeken van de jeugdgroepen om te netwerken. Zoals uit de interviews bleek vindt het contact vaak plaats naar aanleiding van een melding of tijdens de noodhulpdienst.

Mijn tweede hypothese bevatte drie verschillende elementen: geslacht jeugdagent, kundigheid om contact te leggen met gangmakers en kennis van de jeugdgroepen. De hypothese heb ik als volgt geformuleerd:

Mannelijke jeugdagenten zijn minder goed in staat om contact te leggen met de gangmakers van de jeugdgroep dan vrouwelijke jeugdagenten en hebben daarom minder kennis van de jeugdgroepen.

Op basis van de interviews en observaties kunnen we stellen dat deze hypothese voor Oldenzaal en Haaksbergen niet op gaat. Het tegendeel wordt immers bewezen. De mannelijke jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen beschikken juist over meer kennis van de jeugdgroepen dan hun vrouwelijke collega's. Het geslacht van de jeugdagent is hierbij niet van belang voor de informatievergaring. Echter heeft een collega die de jeugdgroepen samen met de jeugdagent benadert mogelijk invloed. Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, gaan er soms collega's (van de noodhulpdienst) mee die minder geboeid zijn met de jeugd. Zij stellen zich vaak stug en ongeïnteresseerd op, waardoor het contact met de gangmakers moeizamer verloopt dan normaal.

Daarnaast heeft het inzetten van een allochtone agent mogelijk juist een positief effect bij benadering van een allochtone gangmaker of jeugdgroep. Als mijn bevindingen andersom waren geweest, zou het element geslacht jeugdagent tevens niet van belang zijn voor de informatievergaring. De toegankelijke houding die de mannelijke jeugdagenten aannemen ten op zichte van de jeugdgroepen is in dit geval essentieel. De vrouwelijke jeugdagenten zouden zich immers ook hetzelfde kunnen opstellen.

Tot slot de uitwerking van mijn derde hypothese, zoals hieronder nogmaals beschreven:

Alleen jeugdagenten met veel ervaringen en/of veel aan jeugdwerk te besteden werktijd beschikken over ruime kennis van de jeugdgroepen in hun zorggebied.

Deze derde hypothese gaat grotendeels op. Voor de uitwerking van deze hypothese is een onderscheid tussen Oldenzaal en Haaksbergen weldegelijk bruikbaar. De jeugdagenten in Oldenzaal beschikken over het algemeen over minder kennis van de jeugdgroepen dan de jeugdagenten in Haaksbergen. De namen, samenstelling en specifieke problemen van de groepen aldaar zijn minder bekend dan in Haaksbergen. Uit de interviews blijkt tevens dat voornamelijk de twee vrouwelijke jeugdagenten in Oldenzaal in verhouding minder in contact komen met de jeugdgroepen dan de jeugdagenten in Haaksbergen. Dit is een onderdeel van hun aan jeugdwerk te besteden werktijd en mogelijk een verklarende factor voor de geringe kennis van de jeugdgroepen.

Echter gaat de stelling dat alleen jeugdagenten met veel ervaringen en/of veel aan jeugdwerk te besteden werktijd beschikken over ruime kennis van de jeugdgroepen in hun zorggebied op basis van mijn dataverzameling nog te ver. De mannelijke jeugdagent in Oldenzaal heeft bijvoorbeeld nauwelijks tijd om in contact te komen met de jeugdgroepen. Echter vanwege zijn tactische houding in de gevallen dat hij de groepen wél kan benaderen, beschikt hij in verhouding over ruime kennis van deze jeugdgroepen.

6. Slotbeschouwing : conclusies en aanbevelingen

In de voorafgaande hoofdstukken zijn de hoofd- en deelvragen van dit onderzoek gepresenteerd. Aan elk van de deelvragen is in een vijftal hoofdstukken aandacht besteed. Al met al zal in dit hoofdstuk duidelijk worden wat geconcludeerd kan worden op de hoofdvraag:

Welke factoren in het politieoptreden belemmeren het vergaren van informatie door jeugdagenten over jeugdgroepen in Oldenzaal en Haaksbergen?

6.1 Conclusies

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag met behulp van de uitwerking van de hypothesen. Hieronder zal ik stuk voor stuk mijn belangrijkste conclusies van het onderzoek weergeven.

Allereerst hoeft een strak controlerend politieoptreden geen belemmering te zijn voor de vergaring van informatie door jeugdagenten. In Oldenzaal en Haaksbergen zien we dat over het algemeen voornamelijk rechtvaardigheid en eerlijkheid door de jongeren worden gewaardeerd. Zodra de rol van de jeugdagent duidelijk is, accepteren de jongeren een waarschuwing of bekeuring eerder. Het concept 'afpraak is afspraak' speelt hierbij een belangrijke rol.

Ten tweede kunnen meelopende of -rijdende collega agenten het contact van de jeugdagenten met de jeugdgroepen belemmeren. Zoals bij de uitwerking van hypothese 2 gezegd stellen zij zich vaak anders op, praten nauwelijks met de jeugd, waardoor het gesprek geregeld geforceerd verloopt en sneller ten einde komt.

Ten derde verlangen jeugdagenten naar waardering voor hun verrichte jeugdwerk. Dit kan mogelijk als een succesfactor gezien worden binnen hun informatiepositie. Jeugdagenten willen zien dat er daadwerkelijk iets gedaan wordt met hun bevindingen en rapportages.

Vanuit hier komen we indirect bij mijn vierde conclusie. De mate van arbeidsvoldoening onder de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen blijkt mede afhankelijk te zijn van de tijd die ze krijgen voor het uitvoeren van hun formele taak: de jeugd. Beperkte tijd voor het onderhouden van contact met de jeugdgroepen is een belangrijke belemmerende factor bij hun informatievergaring. De noodhulpdiensten en allerlei administratieve taken nemen dusdanig veel tijd in beslag, waardoor er niet genoeg tijd overblijft om te investeren in contacten met de jongeren.

Al met al kunnen deze conclusies gezien worden als factoren in het politieoptreden welke jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen belemmeren bij het vergaren van informatie over de jeugdgroepen. Via de verschillende achtereenvolgende hoofdstukken ben ik uiteindelijk tot deze conclusies gekomen. Tezamen vormen zij het antwoord op de onderzoeksvraag.

De kennis van de jeugdgroepen waarover de jeugdagenten in Oldenzaal en Haaksbergen beschikken, heeft in dit onderzoek continue in een causale relatie gestaan met de hierboven genoemde belemmerende factoren. Op basis van de interviews op twee verschillende bureau's wil ik over deze aanwezige kennis graag kort een concluderende vergelijking maken. Kort gezegd beschikken de jeugdagenten in Haaksbergen over meer kennis van de jeugdgroepen dan de jeugdagenten in Oldenzaal. Hun kennis over de namen, achtergrond en specifieke problemen van de jeugdgroepen is beduidend groter. Echter dienen we deze stelling in perspectief te zien. Het beleidspunt Jeugd heeft in Oldenzaal de afgelopen jaren behoorlijk stil gestaan. De jeugdgroepen zijn uit het zicht geraakt en er wordt pas sinds kort weer getracht de groepen in beeld te brengen. In Haaksbergen is hier de afgelopen tijd vanuit het bureau zelf meer tijd in gestoken. Dit is mogelijk één van de belangrijkste verklaringen voor het verschil in aanwezige kennis over de jeugdgroepen.

Tot slot wil ik nog een kanttekening plaatsen bij mijn eigen onderzoek en conclusies. De dataverzameling van dit onderzoek bestaat (slechts) uit een zestal interviews en twee (onvolledige) observaties. Tijdens de data-analyse ben ik op het woord van de jeugdagenten afgegaan. De resultaten van mijn onderzoek zijn grotendeels uitsluitend gebaseerd op één bron. Tijdens de interviews heb ik echter bewust geprobeerd de verkregen informatie in perspectief te interpreteren en er mijn eigen oordeel aan te geven. Verder was een kwantitatieve onderzoeksmethode niet toepasbaar binnen mijn vraagstelling. Als binnen een onderzoek meer bronnen voorhanden zijn, komt dit de betrouwbaarheid ten goede.

6.2 Aanbevelingen

Bovengenoemde conclusies kunnen naar mijn oordeel omgezet worden naar een aantal aanbevelingen aan het Regionaal Jeugdbureau Twente en uiteraard de betreffende jeugdagenten zelf.

Allereerst wensen jeugdagenten waardering voor het geleverde jeugdwerk. Ze zien graag dat met hun verrichte arbeid daadwerkelijk iets wordt gedaan. Vanuit het Regionaal Bureau is het gebruik van de Shortlist Groepsriminaliteit ingevoerd. Nu is het zaak dat hier structureel mee gewerkt wordt. Enerzijds dienen de jeugdagenten de shortlist, naast de situaties waarin het plotseling nodig is, op vastgestelde periodieke tijden in te vullen. Verder moeten ze zoveel mogelijk proberen de groepen consequent in de juiste categorie te plaatsen. Anderzijds is een structurele evaluatie vanuit het Regionaal Bureau noodzakelijk voor meer arbeidsvoldoening onder de jeugdagenten. Shortlist evaluaties zouden bijvoorbeeld jaarlijks ingevoerd kunnen worden. Zodra jeugdagenten te horen krijgen welk gerichte groepsaankpak aanbevolen wordt, op basis van de door hen ingevulde shortlisten, zullen ze meer waardering ondervinden voor hun arbeidsinspanning. Tevens heeft hun beschikbare tijd om primair te kunnen investeren in goed contact met de jeugdgroepen invloed op deze waardering.

Hieruit voortkomend luiden mijn eerste aanbevelingen als volgt:

Zorg voor structuur bij het invullen van de Shortlist Groepsriminaliteit en een structurele evaluatie ervan, waardoor jeugdagenten meer waardering voelen voor hun geleverde jeugdwerk.

Beleg jaarlijks een bijeenkomst voor alle jeugdagenten in Twente, zodat zij in discussie kunnen gaan over hun bevindingen m.b.t. het contact met de jeugdgroepen en daarbij de gerichte groepsaankpak onderling kunnen bespreken.

Plan jeugdagenten structureel vrij van noodhulpdiensten op de momenten dat de jeugdgroepen doorgaans veel op straat zijn.

Daarnaast zijn er uit dit onderzoek diverse aandachtspunten naar voren gekomen met betrekking tot de houding en het politieoptreden van de jeugdagenten naar de jeugdgroepen toe, waar voor de jeugdagenten mogelijk verbetering te behalen valt. Deze zijn als volgt omgezet in een aantal aanbevelingen:

Probeer natuurlijk en geïnteresseerd over te komen tijdens het contact met de jeugdgroepen. Zorg ervoor dat het niet lijkt alsof je naar informatie vist en kom indien mogelijk met harde feiten als je de jeugdgroepen met een delict confronteert.

Stem het contact wat jij met de jeugdgroepen hebt af met je collega's, zodat de jongeren niet meerdere malen per dag naar hun naam gevraagd worden en niet benaderd worden door ongeïnteresseerde agenten.

In paragraaf 3.3 zijn al een aantal vuistregels bij het benaderen van jeugdgroepen besproken. Deze zijn gebaseerd op interviews uit eerder onderzoek met jeugdagenten. Hieronder wil ik nogmaals kort de naar mijn mening twee belangrijkste aandachtspunten weergeven die naar voren zijn gekomen uit mijn interviews:

Benader de groep op een correcte wijze en wees duidelijk over je rol: maak duidelijk waarvoor je staat en wat je grenzen zijn.

Afspraak is afspraak, wees consequent.

Tot slot nog een laatste opmerking. Tijdens de onderzoeksopzet heb ik er al over nagedacht om naast de interviews met de jeugdagenten tevens in gesprek te gaan met de jeugdgroepen in Oldenzaal en Haaksbergen. Vanwege de grootte en tijd die bij een Bacheloronderzoek horen heb ik dit helaas achterwege gelaten. Uiteindelijk heb ik dan weldegelijk gemerkt dat een blik vanuit de andere kant ontbreekt. Interactie bestaat altijd uit meerdere partijen. Voor een gegevensverzameling die objectiever en betrouwbaarder is dan het mijne zou dit mijns inziens bevorderlijk zijn. Voor eventueel vervolgonderzoek of een vergelijkbaar onderzoek zal ik dan ook zeker aanraden om in gesprek te gaan met de jeugdgroepen zelf

Literatuurlijst

Advies en onderzoeksgroep Beke (2003), *Shortlist Groepsriminaliteit*. In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 417-423

Beke, B.M.W.A, van Wijk, A.Ph, Ferwerda H.B (2006), Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld; *Tussen rondhangen en bendevoering*, SWP Amsterdam

Bervoets, E. en Visser, D., Wijkagenten en jeugdproblematiek: Sociale makelaardij, doorpakken en straatexperimenten. In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 331-345.

De Dreu, C.K.W. en van Kleef, G.A. (2003), The influence of power on the information search, impression formation and demands in negotiation, in Elsevier 2003

Holtackers, M., Theorieen over jeugdcriminaliteit: relevant voor de politiepraktijk? In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp.23-38

Janssen, J., Allochtone jongeren. In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 79-92.

Kop, N, Spaan, R.A, van der Lelij, B. en Driessen, F.M.H.M. (1997), Politie en Publiek; *Een onderzoek naar de interactie politie-publiek tijdens de surveillancedienst*, Bureau Driessen, Gouda Quint

Stol, W. en Bervoets, E., Jeugd over politie in Nederland. In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 317-330.

Stol, W. en Vink, N., Interacties op straat tussen politie en jeugd. In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 301-316.

Van Wijk, A., Ferwerda, H. en Regterschot, H., Problematische jeugdgroepen en groepsriminaliteit. In: van Wijk A.Ph. en Bervoets, E.J.A. (2007), *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 217-233

Internetbronnen

Advies- en onderzoeksgroep Beke,

http://www.beke.nl/samenvattingen_abstracts/in_het_kort_jeugdgroepen_in_beeld?term=shortlist&p=1), geraadpleegd op 17 maart 2008

NU.nl, http://www.nu.nl/news/1491158/14/%27Agent_is_contact_met_allochtoon_kwijt%27.html, geraadpleegd op 21 maart 2008

Interviews

Interview 1: jeugdagent Haaksbergen, geïnterviewd op 15 mei 2008

Interview 2: jeugdagent Haaksbergen, geïnterviewd op 22 mei 2008

Interview 3: jeugdagent Haaksbergen, geïnterviewd op 27 mei 2008

Interview 4: jeugdagent Oldenzaal, geïnterviewd op 29 mei 2008

Interviews 5: jeugdagent Oldenzaal, geïnterviewd op 29 mei 2008

Interview 6: Kim, jeugdagent Oldenzaal, geïnterviewd op 5 juni 2008